

Spis treści

Wstęp

Rozdział 1 Pedeutologia – znaczące fakty genezy i historii

Rozdział 2 Nauczyciel – ujęcia osobowościowe, zawodowe funkcje

2.1. Ewolucja pojęcia „nauczyciel”

2.2. Teoretyczne ujęcia osoby nauczyciela

2.2.1. Ujęcie psychologiczne – nauczyciel jako struktura idealnych cech

2.2.2. Ujęcie technologiczne – kwalifikacje zawodowe jako struktura kompetencji

2.2.3. Ujęcie humanistyczne – prymat indywidualności nauczyciela

2.2.4. Ujęcie socjologiczne – wyznaczone rolę zawodową

2.2.5. Ujęcie pedagogiki krytycznej – nauczyciel „transformatywny intelektualista”

2.3. Ewolucja funkcji zawodowych nauczyciela

2.3.1. Od przekazu wiedzy do uczenia samodzielności poznawczej i egzystencjalnej

2.3.2. Od sterowania do inspirowania rozwoju

2.3.3. Od prostego przekazu do wprowadzania ucznia w świat wiedzy

2.3.4. Od funkcji przekazu wiedzy do czynienia ładu w informacjach

2.3.5. Od dominacji intelektu do równowagi świata myśli i uczuć w edukacji szkolnej

2.3.6. Od alternatywy do dialogu

Rozdział 3 Kształcenie nauczycieli

3.1. Współczesne orientacje w edukacji nauczycielskiej

3.1.1. Orientacja technologiczna

3.1.2. Orientacja humanistyczna

3.1.3. Orientacja funkcjonalna

Rozdział 4 Koncepcje kształcenia nauczycieli

4.1. Koncepcja „refleksyjnej praktyki”

4.1.1. Założenia koncepcji

4.1.2. Walory

4.1.3. Ograniczenia

4.1.4. Bariery w zastosowaniu

4.2. Koncepcja kształcenia „poprzez praktykę” 76

- 4.2.1. Założenia koncepcji
- 4.2.2. Uczenie się „poprzez praktykę” jako podstawa „profesjonalnego artyzmu”
- 4.2.3. Co budzi dyskusję, a co ogranicza wartość koncepcji
- 4.3. Humanistyczna koncepcja kształcenia nauczycieli 85
 - 4.3.1. Założenia koncepcji
 - 4.3.2. Wizja „dobrego nauczyciela”
 - 4.3.3. Dobór kandydatów na studia i do zawodu nauczycielskiego
 - 4.3.4. Cele kształcenia nauczycieli
 - 4.3.5. Proces kształcenia
 - 4.3.6. Program kształcenia
 - 4.3.7. Metoda kształcenia w koncepcji Combsa
 - 4.3.8. Integracja poznania i działania
 - 4.3.9. Znaczenie kwalifikacji psychologicznych
 - 4.3.10. Wartość koncepcji Combsa

Rozdział 5 Kształcenie teoretyczne i praktyczne nauczycieli

5.1. Związek teorii z praktyką

- 5.2. Ogólnofilozoficzne prawidłowości związku poznania z działaniem
 - 5.2.1. Znaczenie teorii naukowej w działaniu pedagogicznym nauczyciela
 - 5.2.2. Czym jest „wpływ” wiedzy na działanie praktyczne nauczycieli?
- 5.3. Osobiste teorie nauczycieli jako łącznik między teorią naukową a praktyką
 - 5.3.1. Definicje
 - 5.3.2. Teorie wyjaśniające kategorię „wiedza osobista nauczyciela”
 - 5.3.3. Geneza teorii indywidualnych
 - 5.3.4. Struktura teorii indywidualnych
 - 5.3.5. Funkcje teorii osobistych
 - 5.3.6. Co teoria osobista wnosi do wiedzy o nauczycielu i jego pracy?
- 5.4. Funkcje wiedzy w działaniu praktycznym nauczyciela 125
 - 5.4.1. Możliwości
 - 5.4.2. Bariery i ograniczenia
 - 5.4.3. Dezintegracja poznania
 - 5.4.4. Odmienność kontekstu poznania i kontekstu zdobywania wiedzy

- 5.4.5. Negacja zdroworozsądkowych struktur wiedzy pedagogicznej studenta
- 5.4.6. Kult logiki i obiektywności
- 5.4.7. Zbyt instrumentalny charakter kształcenia praktycznego
- 5.5. Spory wokół kwalifikacji pragmatycznych nauczycieli 136
- 5.5.1. Trwałość opozycji techniczność – humanistyczność
- 5.5.2. Kontrowersja: techniczność – humanistyczność a przyszłość edukacji nauczycielskiej
- 5.5.3. Nauczycielskie preferencje wobec własnych kwalifikacji zawodowych
- 5.6. Czy edukacja nauczycieli może być pułapką dla ich zawodowego funkcjonowania
- 5.6.1. Pułapki związane z kwestią nauczycielskiego autorytetu
- 5.6.2. Edukacja, która ujednolica i redukuje problematyczność
- 5.6.3. Zagrożenie wynikające z idealizacji roli zawodowej
- 5.6.4. Prymat racjonalności poznania
- 5.6.5. Uwięzieni w różnych jaskiniach

Rozdział 6 Natura działania pedagogicznego

- 6.1. Trudność pracy nauczyciela
- 6.2. Swoistość działania pedagogicznego
- 6.2.1. Komunikacyjny charakter pracy nauczyciela
- 6.2.2. Psychospołeczny kontekst pracy nauczyciela
- 6.2.3. Intelktualny charakter czynności zawodowych nauczyciela
- 6.2.4. Podmiotowość, indywidualność

Rozdział 7 Profesjonalizm nauczyciela

- 7.1. Ustalenia definicyjne
- 7.2. Swoistość nauczycielskiego profesjonalizmu
- 7.3. Profesjonalizm nauczyciela budowany na koncepcji „profesjonalnego osądu”
- 7.3.1. Geneza
- 7.3.2. „Zdarzenia krytyczne”
- 7.3.3. „Profesjonalny osąd” – czym jest?
- 7.3.4. Rodzaje osądów
- 7.3.5. „Profesjonalny osąd” – jego funkcje edukacyjne
- 7.4. Profesjonalizm rozszerzony Erica Hoyle’a
- 7.5. „Nowy profesjonalizm” Juliana Elliotta 183

7.5.1. Założenia koncepcji

Rozdział 8 Dylematy bycia nauczycielem

- 8.1. Czy nauczyciel jest samotny w uczniowskiej społeczności?
- 8.2. Wpływ wychowawczy – potrzebny, ale i zbędny?
- 8.3. Wdzięczność – dylematy nauczycielskiego zawodu
- 8.4. Wymagania – obojętność – bezinteresowność
- 8.5. Pewność, wątpliwość, pokora – wykluczenia czy dopełnienia?
- 8.6. Ambiwalecja roli zawodowej nauczyciela

Rozdział 9 Rozwój zawodowy nauczyciela

- 9.1. Podstawa teoretyczna analizy rozwoju zawodowego nauczycieli
- 9.2. Swoistości nauczycielskiego rozwoju w zawodzie
- 9.3. Dynamika rozwoju zawodowego nauczycieli w świetle wyników badań 207
 - 9.3.1. Stadium przedkonwencjonalne
 - 9.3.2. Stadium konwencjonalne
 - 9.3.3. Stadium postkonwencjonalne – „autonomiczne Ja”
- 9.4. „Badanie w działaniu” sposobem doskonalenia nauczycielskiej praktyki
 - 9.4.1. Stosunek „action research” do znanych prawd teorii i praktyki kształcenia nauczycieli
 - 9.4.2. Główne założenia
 - 9.4.3. Walory poznawcze i pragmatyczne
 - 9.4.4. Proces „badania w działaniu” – jego struktura
 - 9.4.5. Wątpliwości i ograniczenia

Rozdział 10 Tożsamość zawodowa polskich nauczycieli

- 10.1. Tożsamość – jej rozumienie, funkcje, ewolucja
- 10.2. Tożsamość zawodowa nauczycieli – wyniki badań
 - 10.2.1. Tożsamość osiągnięta
 - 10.2.2. Tożsamość nadana
 - 10.2.3. Tożsamość moratoryjna
 - 10.2.3. Tożsamość rozproszona
 - 10.2.5. Dyskusja o uzyskanych wynikach
- 10.3. Dominanta standardu przedmiotowego w nauczycielskiej tożsamości zawodowej – implikacje edukacyjne 240

Bibliografia

Indeks osób

Indeks rzeczowy